

Centar za evropske politike - CEP

2019 - 2020 Izveštaj

Maj 2021

Sadržaj

I KLJUČNI RAZVOJI U PERIODU 2019 – 2020	2
II CEP ISTRAŽIVANJA, PROJEKTI I PROGRAMSKA DOSTIGNUĆA U 2019 -2020	5
Programska oblast 1: Dobra vladavina	5
Programska oblast 2: Unutrašnje tržište i konkurentnost	11
Programska oblast 3: Regionalna politika, energetika i životna sredina	15
Programska oblast 4: Europe&Us.....	15
Međusektorski projekti i programi.....	19
Međusektorske teme	20
Urođnjavanje javnih politika	20
CEP i mediji	20
III FINANSIJSKI PODACI I IZVORI FINANSIRANJA.....	22

I KLJUČNI RAZVOJI U PERIODU 2019 – 2020

U 2019. i 2020. godini, Centar za evropske politike (CEP) ostao je snažno fokusiran na brojne relevantne teme u svoje četiri programske oblasti, sa akcentom na Srbiju, Zapadni Balkan, ali i Evropu u celini. CEP je imao značajna dostignuća u radu organizacije, uključujući snaženje svojih organizacionih kapaciteta. Zapravo, zahvaljujući kontinuiranom pozitivnom razvoju, CEP je iznikao, treću godinu zaredom, kao najviše rangiran tink tenk u regionu Zapadnog Balkana u 2020. godini na osnovu rangiranja prestižnog američkog programa Univerziteta u Pensilvaniji ([Go To Think Tanks Index](#)), ali i kao sedmi tink tenk u Centralnoj i Istočnoj Evropi.

Izbijanje pandemije COVID-19 predstavljao je najznačajniji faktor koji je oblikovao rad CEP-a u 2020. i u velikoj meri u 2021. godini. Ne samo zbog činjenice da su aspekti pandemije bili uključeni u istraživanja i proizvode javnih politika kroz sve naše programske oblasti, već i zbog načina na koji je pandemija uticala na naš svakodovni rad, rezultujući u fleksibilnijim radnim angažmanima u kancelarijama CEP-a.

U ovom periodu, reforma javne uprave (RJU), a pogotovo uticaji koje javna uprava ima na građane, njihova prava i organizaciju javnih usluga, ostala je jedna od ključnih tema. Dodatno, CEP je bio jedna od 6 organizacija civilnog društva (OCD) odabranih kao deo vladine radne grupe za sastavljanje nove Strategije reforme javne uprave u Srbiji, za period 2021-2030. Štaviše, CEP je podržao OECD u pripremi prvog izveštaja "Government at Glance" za Zapadni Balkan, vršeći procenu RJU u Srbiji prema SIGMA/OECD Principima javne uprave i bio je jedna od prvih organizacija u Srbiji koja je istraživala reakciju vlade na virus COVID-19 kroz iskustvo državnih službenika u radu na daljinu tokom početnog perioda zatvaranja. Vođena

dostignućima „Unapređenje kapaciteta civilnog društva Zapadnog Balkana za praćenje javne uprave” – projekat WeBER, Evropska komisija podržala je njegovu sledeću fazu – [WeBER 2.0 \(Osnaživanje civilnog društva Zapadnog Balkana za reformisanu javnu upravu\)](#), koja će trajati do decembra 2022. godine.

U periodu pokrivenim izveštajem, CEP je načinio prodor u nove teme i nove oblasti, kao što su pravosuđe i pristup građana pravdi, kao i istraživanje uticaja trećih aktera na proces evropskih integracija u Srbiji. U sklopu projekta „Pristup pravdi u izvršnim postupcima – izgradnja modela kroz prizmu zaštite potrošača”, podržanom od USAID Inicijative za vladavinu pravdu, doveli smo zajedno po prvi put i inicirali dijalog svih zainteresovanih strana u izvršnim postupcima: organizacije za zaštitu potrošača i organizacije koje se bave ljudskim pravima, javni izvršitelji i njihova udruženja, lokalne samouprave i komunalne službe.

Snažna saradnja sa Nacionalnim konventom o EU (NKEU) nastavljena je u 2019. godini. Pored rukovođenja radnim grupama Konventa koje su pod koordinacijom CEP-a od njihovog uspostavljanja (za Pregovaračko pogavlje 1, 3 i 28), CEP je preuzeo koordinaciju nad još dve radne grupe: Radna grupa za pregovaračko pogavlje 4 i 9, kao i nad nedavno uspostavljenom multisektorskom radnom grupom za političke kriterijume koja se fokusira na praćenje stanja demokratije, reforme javne uprave i medijskih sloboda u Srbiji.

U decembru 2019. godine, u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Srbiji i EU Info centrom, CEP je započeo sprovođenje jednogodišnje inicijative „Evrope bliža tebi”, koja obuhvata dvanaest događaja. Cilj ovog projekta jeste bavljenje nekim od najvažnijih svakodnevnih aspekata procesa evropskih integracija i njihovo približavanje građanima kroz diskusije sa kompetentnim ekspertima u određenim oblastima i sa onima čiji su interesi najpogođeniji. Svi događaji su otvoreni za mediji i javnost (sa akcentom na mladima) kojima je data mogućnost da učestvuju u diskusijama.

Događaji koje je CEP organizovao u ovom periodu postajali su sve popularniji, posebno sa uvođenjem onlajn događaja (putem Zoom-a). Naši eksperti postali su takođe prepoznati i u međunarodnoj zajednici, a naše programsko osoblje uzelo je učešće u različitim, visoko rangiranim tink tenk konferencijama i ostalim događijima širom sveta (Rio de Žaneiro, Šangaj, Pariz, Madrid itd.) gde su imali priliku da moderiraju panele i razmene znanja sa kolegama iz uglednih tink tenkova.

U 2019. i 2020. godini, ojačali smo i dodatno obogatili našu međunarodnu saradnju i partnerstva. Kao rezultat našeg međunarodnog prisustva na značajnim globalnim događajima, kao i zahvaljujući projektu „Evropeizacija izvan procesa” finansiranom od strane OSIFE, uspostavili smo partnerstva sa vodećim tink tenkovima u pet država članica EU: Holandiji, Finskoj, Nemačkoj, Italiji i Francuskoj. Neka od ovih partnerstava su već rezultirala u novim projektima i inicijativama koje se implementiraju u 2021. godini.

CEP je nastavio da ima snažno prisustvo u medijima i da bude prepoznat kao jedan od najuglednijih tink tenkova u Srbiji i regionu, uprkos teškim uslovima u sferi medijskih sloboda.

Medijske kuće, nacionalne i regionalne, redovno traže komentare CEP-ovih eksperata iz svih programskih oblasti.

U 2019. godini, CEP je inicirao podkast kanal „[Evropski razgovori](#)“, u formi kratkih konverzacija povezanih sa raščivijanjem složenih pitanja u kontekstu odnosa Srbije sa EU i njenim državama članicama. Svaka epizoda podkasta podrazumeva razgovor sa ekspertima, diplomatama i drugim relevantnim akterima. Ovo je prvi podkast kanal vođen od strane jednog tinka u regionu na ovu temu. Polako stiže sve širu publiku i relevantnost u podsticanju rasprava povezanih sa odnosima Srbije i regiona sa EU.

Štaviše, CEP je uložio dodatne napore izgradnji svojih unutrašnjih kapaciteta i veština, kako u programskoj tako i u projektnoj oblasti. U sklopu projekta „Evropeizacija izvan procesa“ finansiranog od strane OSIFE, CEP-ovi istraživači su pohađali nedelju dana duge, intenzivne treninge „Jačanja veština u primeni kvalitativnih i kvantitativnih metoda u političkim istraživanjima“ održane od strane uglednih profesora iz EU. Dodatno, sredinom 2019. godine, naše projektno osoblje pohađalo je dvodnevni uvodni kurs nove projektne metodologije Evropske komisije, PM² (PM na kvadrat), postajući tako prva nevladina organizacija u Srbiji koja se upoznala sa ovom metodologijom i kreirala preduslove za dalje širenje PM² metodologije na javnu upravu i civilno društvo širom regiona Zapadnog Balkana u budućnosti. CEP je takođe nastavio da razvija svoje HR kapacitete i 2019. godine organizovao je HR treninge za svoje menadžersko osoblje – o stres menadžmentu, davanju povratnih informacija zaposlenima i definisanju godišnjih ciljeva.

U pogledu ljudskih resursa, organizacija je obogaćena sa petoro novih zaposlenih obrazovanih na uglednim EU univerzitetima i Beogradskom univerzitetu, dok su se brojni stažisti sa, kako Beogradskog univerziteta, tako i iz država članica EU (Francuske, Poljske itd.), pridružili našem timu na nekoliko meseci tokom godine. Takođe, ponovo smo potvrdili svoju sposobnost da u kratkom roku okupimo veliki broj istaknutih stručnjaka iz različitih oblasti za potrebe širih projekata pod pokroviteljstvom EU i drugih donatora u Srbiji i regionu Zapadnog Balkana.

Kad su CEP-ovi proizvodi javnih politika u pitanju, period 2019-2020 je bio veoma produktivan, te je CEP objavio četiri studije, 19 sižea javnih politika, četiri CEP pogleda, četiri CEP predstavlja, 7 dokumenata za dijalog, četiri izveštaja, tri smernice, 27 CEP infografika, 58 CEP blogova, pet Think for Europe (TEN) publikacija povezanih sa programskom oblašću Europe&Us i snimio 31 epizodu podkasta.

Sledeće poglavlje izveštaja detaljnije predstavlja CEP-ova dostignuća u okviru njegove četiri programske oblasti, kao i određene dodatne horizontalne rezultate.

II CEP ISTRAŽIVANJA, PROJEKTI I PROGRAMSKA DOSTIGNUĆA U 2019 - 2020

Programska oblast 1: Dobra vladavina

„Dobra vladavina“ ostaje CEP-ova najveća i najrazvijenija programska oblast. Ona je nastavila da postiže značajne rezultate u 2019. i 2020. godini kroz implementaciju projekata i inicijativa na nacionalnom i regionalnom nivou. CEP-ovi eksperti u ovoj programskoj oblasti bili su uključeni i doprineli su svim ključnim aspektima razvoja povezanih sa dobrom vladavinom u Srbiji. Najvažnija dostignuća navedena su u nastavku:

WeBER 2.0: Osnajivanje civilnog društva Zapadnog Balkana za reformisanu javnu upravu

Evropska komisija je prepoznala postignuća WeBER-a, CEP-ove vodeće inicijative u oblasti RJU, i podržala njegovu sledeću fazu u naredne tri godine počevši od decembra 2019. godine. Pod imenom WeBER 2.0, oslanjajući se na prethodne rezultate (i dalje obogaćujući) projekat zasnovan na dokazima, nadgleda napredak vlade u RJU na osnovu zahteva EU, zasnovanim na SIGMA [Principima javne uprave](#). Uz inovacije poput pilot monitoringa da li je RJU uključena u druge sektorske politike, uvođenje onlajn platforme za konsultacije sa građanima, i dva nova kruga potpune primene nadzora nad RJU, da navedemo samo par, WeBER-ovo putovanje se nastavlja u punom kapacitetu sa uzbudljivim mogućnostima za dalje angažovanje civilnog društva na Zapadnom Balkanu u reformama upravljanja. Krajnji rezultat WeBER 2.0 jeste osnaživanje civilnog društva, naoružanog znanjem, veštinama i alatima za nadzor nad RJU i pozivanje nacionalnih i lokalnih vlasti na odgovornost.

Početak 2020. godine, CEP je postavio temelje za WeBER 2.0 aktivnosti na regionalnom nivou. U cilju inovacije i transformacije [WeBER-ovog veb-sajta](#) u portal koji povezuje sve aktere RJU iz regiona i EU, CEP je integrisao i pokrenuo [onlajn konsultacije](#) putem Lumio softvera. Ova karakteristika osavremenila je rad WeBER Platforme i Nacionalnih radnih grupa. Dodatno, zasnovan na iskustvu EU sa Evropskim građanskim konsultacijama, trening građanskih konsultacija održan je u maju 2020. godine sa ciljem kreiranja grupe trenera iz civilnih društava regiona koji bi se bavili modalitetima implementacije građanskih konsultacija koje bi olakšale snažnije uključivanje građana u kreiranje i sprovođenje RJU. Takođe, u sklopu WeBER 2.0, CEP je u 2020. godini inicirao Fond malih grantova koji je rezultirao u odabiru 30 lokalnih OCD iz regiona Zapadnog Balkana (od 166 pristiglih aplikacija) koje će implementirati projekte RJU u svojim lokalnim zajednicima u 2021. godini.

Konačno, drugi krug WeBER monitoringa RJU bio je implementiran u 2020. godini. Kao rezultat, publikacija regionalnog komparativnog izveštaja monitoringa RJU na Zapadnom Balkanu, kao i šest nacionalnih izveštaja monitoringa RJU, predviđeni su za objavljivanje u prvoj polovini

2021. Premda je ovo bio drugi sistematski WeBER monitoring RJU u regionu sproveden od strane civilnog društva, drugo izdanje izveštaja monitoringa RJU će ponuditi ne samo razlike u standardima između javnih uprava Zapadnog Balkana, već i komparaciju sa osnovnim crtama monitoring ciklusa iz 2017/2018.

Dobra vladavina postaje globalna: priznanje i internacionalizacija

Priznanjem CEP-a kao jednog od najboljih tink tenkova u Centralnoj i Istočnoj Evropi i najviše rangiranog tink tenka na Zapadnom Balkanu za 2018. godinu prema [Go To Think Tank Index](#)-u, koji daje specijalni značaj dobroj vladavini te prepoznaje CEP-ovu ulogu u unapređenju procesa kreiranja javnih politika u Srbiji, CEP-ov rad u ovoj programskoj oblasti stekao je sve širu međunarodnu perspektivu sa rastom organizacionih veza sa globalnom političkom zajednicom. U 2020. godini, CEP je nastavio blizak rad sa političkom zajednicom širom sveta i promovisao saradnju, značaj dokaza, i neophodnost udruživanja snaga u vremenu nesigurnosti, kao što COVID-19 pandemija.

U aprilu 2020. godine, zajedno sa više od 170 tink tenkova i organizacija koje se bave javnim politikama iz 60 zemalja, CEP je učestvovao u inicijativi *Global Town Hall on Saving Lives and Livelihoods* pokrenutoj kao odgovor na krizu pandemije COVID-19 i nove političke probleme bez presedana koje je ona donela. Unutar iste inicijative, CEP je bio jedan od vodećih tink tenkova u nekoliko radnih grupa koje su nastojale da razmotre rizike i šanse za tink tenkova, uključujući *Being Fit for Uncertain Future - New Operating Models for Think Tanks Research, Communications and Funding and Digitization and beyond: Reinventing events*. Dodatno, u novembru, CEP je uzeo učešće u virtuelnom *Globalnom tink tenk samitu: Think Tanks and Policy Advice in a World Disrupted and Transformed* o tome šta tink tenkovi moraju da urade da prežive i napreduju u poremećenom svetu. CEP-ovo aktivno učešće u tink tenk samitima proteže se unazad do 2019. godine i [Globalnog tink tenk samita](#) u Rio de Žaneiru gde je CEP imao priliku da predsedava diskusijom o izgradnji pritiska odozdo na gore na vladu i globalne institucije kako bi regulisale upotrebu veštačke inteligencije, dok je na [Evropskom tink tenk samitu](#) u Madridu CEP bio angažovan u razmeni praktičnih iskustava između evropskih tink tenkova o tome kako iskoristiti savremene tehnologije za unapređenje upravljanja.

Širenje saradnje sa OECD-om

CEP već nekoliko godina obezbeđuje ekspertsku podršku u RJU OECD-ovom programu SIGMA. Imajući u vidu da SIGMA ima značajnu ulogu u agendi RJU u Srbiji, izgradnja dubljih veza i radnih odnosa sa OECD/SIGMA je značajan uspeh CEP-a, kojim je proširena naša ekspertiza i uvećan kredibilitet u oblasti RJU.

Među ključnim doprinosima CEP-a u prethodnom periodu, bila je i podrška u pripremi prvog ikada načinjenog izveštaja "Government at a Glance" o Zapadnom Balkanu, objavljenog 2020.

godine. "Government at a Glance" jeste vodeća publikacija OECD-a za njegove države članice koja se „fokusira na napredak načinjen od strane OECD zemalja u unapređenju principa orijentisanosti ka građanima u njihovom javnom upravljanju i upravljačkim praksama, kao i u pružanju usluga“.

Na početku 2020. godine, CEP je bio jedan od prvih tink tenkova u Srbiji koji je istraživao vladin odgovor na izbijanje pandemije COVID-19 . Uz podršku SIGMA, CEP je razvio snažnu istraživačku metodologiju i sproveo celovito istraživanje o iskustvima državnih službenika u Srbiju u radu na daljinu tokom vanrednog stanja. O preliminarnim rezultatima i preporukama se diskutovalo sa najrelevantnijim akterima u Vladi, uključujući i Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu, Sektor za ljudske resurse i Kancelariju za informacione tehnologije i elektronsku upravu. Kao finalni rezultat, CEP-ov tim sastavio je istraživačku studiju pod naslovom „Ka fleksibilnijim aranžmanima za rad državnih službenika u Srbiji: Učenje iz COVID-19 krize“. Ova studija ispitala je iskustva državnih službenika u radu na daljinu u mesecima zatvaranja, kao i njihove preference kada je u pitanju rad na daljinu kao mogući model rada u budućnosti. Studija je razvila preporuke za unapređenje pravnog okvira i prakse koji bi omogućili javnoj upravi da se bolje izbori sa potencijalnom sličnom krizom u budućnosti, i uvođenje fleksibilnijih oblika rada za državne službenike kao sastavni deo politike upravljanja ljudskim resursima.

Povrh ovoga, u poslednjem kvartalu 2020. godine, pokrenuta je regionalna anketa o upravljanju javnih agencija u kandidatskim i susedskim zemljama EU. CEP je podržao SIGMA u ovom projektu postavljanjem i sprovođenjem ankete specifično za Srbiju, kao i sprovođenjem pomoćnih istraživanja. Ključna svrha ovog istraživanja bila je prikupljanje informacija o upravljanju agencija, sa fokusom na autonomiji različitih tipova agencija, mehanizmima odgovornosti i modalitetima upravljanja između agencija i ministarstava, čiji će se rezultati koristiti za pripremu SIGMA izveštaja „Organizacija javne uprave na centralnom nivou u kandidatskim i susedskim zemljama: Upravljanje agencijom, autonomija i odgovornost“. Štaviše, ovo bi trebalo da dalje pomogne EU i nacionalnim vladama da oblikuju reformsku agendu, i da otvore nove mogućnosti za međunarodnu podršku u kreiranju uslova za efektivniju i efikasniju primenu osnovnih funkcija javnih agencija.

Kočano, počevši od 2020. godine, CEP nastavlja da obezbeđuju podršku jednoj od ključnih SIGMA inicijativa u Srbiji i ostatku Zapadnog Balkana, koja se odnosi na procenu stanja RJU prema Principima javne uprave. Kao rezultat ovih ocena, SIGMA objavljuju monitoring izveštaj koji ulazi direktno u izveštaj Evropske komisije o napretku države u procesu pristupanja EU.

Otvoranje vrata pravde za civilno društvo i građane Srbije

U cilju osnaživanja civilnog društva i boljeg razumevanja prioriteta građana u pogledu reforme pravosuđa u Srbiji, CEP je koordinisao i rukovodio konzorcijumom od 11 partnerskih

organizacija i stručnih sudijskih udruženja kako bi razvio metodologiju za nadgledanje reforme pravosuđa unutar druge komponente projekta [Izborne jedinice za reformu pravosuđa](#), podržanom od strane USAID-a. Upravlajući jednim izuzetno iterativnim i participativnim procesom projekta, CEP je izradio metodologiju koja sadrži skup složenih indikatora koji se fokusiraju na aspekte sa kojima se građani suočavaju u sudskim procesima u Srbiji. Svrha monitoringa je da kontinuirano nadgleda pristup pravdi kroz objektiv pravnog okvira i njegove primene u praksi. Tokom 2020. godine, prvi ciklus terenskog istraživanja i analize monitoring izveštaja uspešno je završen u skladu sa razvijenom metodologijom, uprkos značajnim preprekama uzrokovanim pandemijom COVID-19 koja je imala snažnog uticaja na funkcionisanje sudova i ostalih pravosudnih institucija. CEP je imao ključnu ulogu u rukovođenju zajedničkim istraživačkim naporima svih 12 OCD, kao i obezbeđujući podršku partnerima i razvijajući nacrt prvog monitoring izveštaja koji će biti objavljen 2021. Ovaj projekat će naposljetku rezultovati izradom tri monitoring izveštaja. Ovaj napor predstavlja najveći dosadašnji doprinos CEP-a, kada je vladavina prava u pitanju.

Dodatno, u 2019. i 2020. godini, CEP je podržavao, aktivno učestvovao i moderirao mehanizmima komunikacije između građana i predstavnika pravosuđa kroz sednice lokalnog veća u različitim opštinama u Srbiji. U 2019. sednice lokalnog veća održane su u sudovima u Novom Sadu, Kragujevcu i Leskovcu i ugostile su zajedno više od 100 građana koji su razgovarali o temama poput suđenja u razumnom roku i promenama Zakona o izvršenju i obezbeđenju i njegovom uticaju na građane, zajedno sa predstavnicima pravosuđa. U 2020. ovi događaji su bili mahom organizovani onlajn zbog COVID-19 pandemije sa učesnicima iz pravosudnih institucija širom Srbije. Teme poput prava na suđenje u razumnom roku, uloge predsednika suda, prava i obaveza svedoka u sudskom procesu, bile su temeljno raspravljane sa nekim od najuglednijih pravnih stručnjaka, a građani su mogli iskreno da učestvuju i iskažu svoje zabrinutosti.

Zatim, CEP je izradio brošuru o zaštiti potrošača prilagođenu građanima. Centralna ideja koja stoji iza [Vodiča za zaštitu potrošača](#) bila je da obezbedi jednostavna i praktična uputstva građanima o tome na šta imaju pravo kao potrošači, da ih edukuje o pravima potrošačima, obezbedi im kontakte sa centrima za savetovanje potrošača i da im opiše ulogu i značaj tržnih inspekcija i organizacija za zaštitu potrošača. U smislu dodatne vrednosti i postizanja sinergije između CEP-ovih različitih programskih oblasti, fokus na izvršni postupak bio je sjajna prilika za promociju i zastupanje rezultata drugog projekta finansiranog od strane USAID-a, Pristup pravdi u izvršnim postupcima, kao deo programske oblasti Unutrašnje tržište i konkurentnost.

Na posletku, CEP je izradio nekoliko infografika o zaštiti potrošača prilagođenih građanima. Ključna ideja u pozadini ovih materijala o [potrošačkim pravima](#) i [obavezama prodavaca](#) bila je da se obezbedi jednostavan i praktičan vodič za građane o tome na šta imaju pravo kao potrošači, da budu edukovani o potrošačkim pravima, ali i da se opišu dužnosti prodavaca i njihov značaj.

Oснаživanje nezavisnog nadzora nad vladom

2020. bila je sedma godina od ulaska CEP-a u [Partnerstvo otvorenih vlada](#) (POV) kao nacionalne istraživačke organizacije za Srbiju povezana sa Mehanizmom nezavisnog izveštavanja, i njegova uloga raste od tada.

U 2020. kao završni korak u krugu izveštavanja 2018-2020, CEP je izradio finalni izveštaj o primeni Akcionog plana POV za Srbiju, za period 2018-2020. Izveštaj podvlači najvažnija dostignuća vlade nakon završetka perioda akcionog plana i analizira na koji način su neka od njih doprinela daljoj otvorenosti vlade. U tom smislu, izveštaj takođe analizira vladin odgovor na COVID-19 i njegov uticaj na nacionalni POV proces, uključujući transparentnost donošenja odluka, pristup informacijama i odgovornost javnosti tokom krize. Izveštaj će biti objavljen u 2021. nakon temeljitog procesa komentarisanja (od strane eksperata, vladinih predstavnika, OCD, javnosti). On će poslužiti kao opšti pregled postignuća, ali takođe kao indikator potrebnih unapređenja u oblasti otvorene vlade.

Prethodno, u novembru 2019. godine, CEP je objavio [Izveštaj o planu Srbije 2018-2020](#) koji analiza POV Akcioni plan Vlade Srbije, koji procenjuje kvalitet plana i procesa konsultacija o njegovom razvoju sa više zainteresovanih strana. Preporuke iz ovog izveštaja predstavljene su vladinim predstavnicima u julu 2019. i poslužile su za dalje usmeravanje primene akcionog plana i uvećanje njegovog kvaliteta. [Izveštaj Srbije na kraju mandata 2016-2018](#), objavljen od strane CEP-a na početku 2019. godine, obezbedio je preporuke za organe javne vlasti za unapređene posvećenosti u oblastima poput transparentnosti, pristupa informacijama, pružanja usluga i drugim, koji su bili iskorišćeni od strane vlade za unapređenje njenog POV Akcionog plana 2018-2020.

Stalan uticaj na politike RJU

U periodu izveštavanja, CEP je ostao pokretač dijaloga na visokom nivou o politikama u kontekstu reforme javne uprave (RJU), okupljajući ključne aktere u ovoj oblasti i promovišući perspektivu civilnog društva. Ovakve inicijative su deo CEP-ovog snažnog fokusa na dobroj vladavini u Srbiji i regionu Zapadnog Balkana u celini, kao preduslov za pristupanje EU. CEP je takođe nastavio da rasvetljava suštinski uticaj koji javna uprava ima na građane, njihova prava i mogućnost da uživaju javne usluge. Iz ovog razloga, u 2019. je obavljen posao i u oblasti pružanja javnih usluga, uz izražavanje zabrinutosti i uz očekivanja uspostavljanja orijentisanosti ka uslugama i građanima od strane organa javne uprave, kao što je istaknuto na panel diskusiji [Put ka EU = put ka javnoj upravi na usluzi građanima](#) decembra 2019. Dodatno, nacrti i blogovi poput „[Projektovanje boljih javnih usluga u Srbiji](#)“ i „[Četiri stvari koje građani žele da vide u budućoj politici pružanju javnih usluga u Srbiji](#)“ objavljeni su 2019. u cilju naglašavanje ovog pitanja.

Tokom 2020. godine, CEP je nastavio svoj angažman u državnoj radnoj grupi za kreiranje nove strategije za RJU u Srbiji za period 2021-2030, kao jedna od šest organizacija civilnog društva koje učestvuju, sa formalnim članstvom u podgrupi za pružanje usluga. CEP-ov doprinos radu ove podgrupe se ogleda u nekoliko predloga CEP-a koji su bili uključeni u Akcioni plan za primenu nedavno usvojene Strategije RJU 2021-2030, kao na primer predlog da se unapredi pravni okvir za sistematsko angažovanje korisnika u svim fazama projektovanja i razvoja javnih usluga.

Konačno, Evropska komisija se konsultovala sa CEP-om i ostalim organizacijama civilnog društva u oktobru 2019 pre sastanka Specijalne grupe za RJU između Komisije i zvaničnika Vlade Srbije. Inicirane od strane CEP-a u 2017. zahvaljući njegovoj posebnoj ulozi koordinatora WeBer platforme, konsultacije nisu samo postale redovne, sa godišnjim konsultativnim događajem treću godinu zaredom, već su takođe postale neophodna pomoć u nadzoru Vlade Srbije od strane Komisije.

Potpuno nove nacionalne i regionalne inicijative u toku

Lokalni monitoring nad RJA

U decembru 2020. godine CEP je lansirao Lokalni monitoring nad RJA u okviru projekta *Monitoring javne uprave zarad boljeg lokalnog upravljanja*. On je posebno fokusiran na monitoring nad RJA u okviru lokalne samouprave u Srbiji sa namerom da oceni na koji način su EU-SIGMA Principi javne uprave pojednostavljeni pod centralnom upravom. Primenjen u saradnji sa Centrom za ravnopravan regionalni razvoj (CenTriR), Nacionalnom koalicijom za decentralizaciju (NKD) iz Niša i Ekološkim centrom Habitat iz Vršca, lokalni monitoring nad RJA fokusira se na opremanje lokalnih Organizacija civilnog društva alatima, znanjem i veštinama potrebnim za sprovođenje monitoring nad RJA i zagovaranje na lokalnom nivou zasnovano na činjenicama i dokazima. On će direktno podržati 40 lokalnih Organizacija civilnog društva sa ciljem ojačavanja kapaciteta i obezbeđivanja mentorske podrške u primeni sveobuhvatnog metodološkog okvira. Lokalni monitoring nad RJA biće primenjen u 17 jedinica lokalne samouprave.

Implementacija zajedničkih rešenja protiv korupcije i za dobru vladavinu u Jugoistočnoj Evropi

CEP se pridružio multinacionalnom projektu *Implementacije zajedničkih rešenja protiv korupcije i za dobru vladavinu u Jugoistočnoj Evropi*, koji je rukovođen od strane najveće antikoruptivne mreže civilnog društva – Rukovodstvo Jugoistočne Evrope za razvoj i integritet (SELDI). Traga se za zajedničkim antikoruptivnim rešenjima kako bi se povećala odgovornost državnih institucija i ojačalo civilno društvo i vladavina prava na području Jugoistočne Evrope kroz izgradnju kapaciteta za primenu instrumenata istraživačkih inovacija i uspostavljanje javno-privatnih partnerstava za razmenu znanja između civilnog društva i javnog sektora u okviru 9

zemalja korisnica. Partneri projekta će primeniti Nadgledanje implementacije antikoruptivnih politika (MACPI) koji će rezultirati analizama (tehničkim izveštajima) odabranih zemalja. Dodatno, projekat teži da unapredi portal opentender.eu na širi nivo analize javnih nabavki uključivanjem novih pokazatelja rizika od korupcije koji se godišnje primenjuju u 9 zemalja. Projekat će zvanično biti otpočet početkom 2021. godine.

Spisi vezani za COVID-19 u oblasti Dobre vladavine

U ovoj programskoj oblasti, CEP je 2020. godine objavio nekoliko dela u vezi COVID-19, a povezanih sa pitanjima dobre vladavine:

- Blog *Nedostatak transparentnosti: COVID-19 pandemija u Srbiji*
- Blog *Rad od kuće za vreme pandemije – Mogućnost da se modernizuju uslovi rada državnih službenika*
- Blog *COVID-19 nas podseća na vladine nedostatke u stalnoj komunikaciji*
- Blog *COVID kriza u Srbiji: nova realnost, ali stare navike ostaju unutar državne službe*
- Siže javne politike *Otvoranje Vlade u vreme zaključavanja: Lekcije naučene za upravu orijentisanu ka građanima iz krize COVID-19 na Zapadnom Balkanu*
- Siže javne politike *Zapadni Balkan i COVID-19: Efekti na dobru upravu, vladavinu prava i civilno društvo*
- Siže javne politike *Da li novi uslovi menjaju rutine? Javna administracija i pružanja usluga za vreme COVID-19 pandemije na Zapadnom Balkanu*

U posmatranom periodu, šest sižea javne politike, tri infografika, tri izveštaja i dvanaest blogova objavljeno je u okviru programske oblasti Dobra vladavina.

Svim CEP proizvodima objavljenim u okviru prve programske oblasti može se pristupiti na srpskom jeziku putem sledećih linkova: [studije](#), [sižei](#), [pogledi](#), [predstavljanja](#), [dijalozi](#), [izveštaji i ostala izdanja](#) i [infografici](#).

Programska oblast 2: Unutrašnje tržište i konkurentnost

Tokom 2019. i 2020. godine, CEP je bio vidljiviji i prisutniji u javnosti i među kreatorima politike u pogledu tema obuhvaćenim ovom programskom oblašću. Ovo je bio rezultat nekoliko sprovedenih projekata koji se bave ekonomskim pitanjima, snažnim prisustvom CEP-a u okviru Nacionalnog konventa o EU, kao i jačanja ekspertize u ovoj oblasti.

NKEU

Pored kontinuirane koordinacije i rukovođenja trima radnim grupama Konventa koje su pod rukovodstvom CEP-a od osnivanja NKEU (radne grupe koje pokrivaju pristupanje EU Pregovaračko poglavlje 1 – Slobodno kretanje robe; Poglavlje 3 – Pravo poslovnog

nastanjivanja i sloboda pružanja usluga i Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zaštita zdravlja), u decembru 2019. godine CEP je preuzeo koordinaciju i reosnivanje radne grupe NKEU koja pokriva Pregovaračko poglavlje 4 (Slobodno kretanje kapitala) i Poglavlje 9 (Finansijske usluge).

Pored redovnih sastanaka radnih grupa NKEU kojima je rukovodio CEP, CEP-ovi predstavnici u okviru Programskog saveta NKEU učestvovali su u redovnim sednicama, sesijama strateškog planiranja i pružali podršku za rad centralnim kancelarijama NKEU. U tome su, takođe, učestvovali CEP-ovi eksperti i pružali podršku radu NKEU multisektoralne radne grupe u okviru Programa ekonomske reforme (PER).

Izveštaji o praćenju napretka u okviru pregovaračkih poglavlja 1, 3, 4, 9 i 28 objavljeni su u Knjizi preporuka NKEU za 2019. i 2020. godinu. CEP je imao važnu mogućnost da pokrene razvoj metodologije za implementaciju monitoringa PER-a i doprinese definisanju specifične izmene prioriteta u okviru ovog značajnog političkog dokumenta Vlade, fokusirajući se na pomenuta pregovaračka poglavlja. Uključivanje CEP-a i drugih organizacija civilnog društva u ova područja pregovora o pristupanju Evropskoj uniji omogućili su da se značajne društvene perspektive odraze u politici odobrenoj od strane Vlade.

Imajući u vidu da je COVID-19 pandemija bila najvažnija tema tokom 2020. godine, koja se značajno odrazila na zdravstveni sistem Srbije, pažnja NKEU radne grupe za Poglavlje 28 bila je usmerena na datu situaciju u zdravstvenom sektoru i primenu vladinih mera. Preliminarna procena implementiranih mera i zaključci razgovora radne grupe sumirani su u prilogu NKEU [Izveštaju o nadgledanju mera tokom date situacije na polju socijalnih politika, zaposlenosti, javnog zdravlja, zaštite potrošača i obrazovanja](#).

Vladavina prava postala je jedno od najvažnijih pitanja na putu pristupanja Srbije Evropskoj uniji, i u svetlu pružanja međusektorskog uvida u to na koji način se princip vladavine prava odražava u svim pregovaračkim poglavljima, NKEU je podržao pripremu tematskih analiza za nekoliko poglavlja. CEP-ov programski menadžer, Dušan Protić, kao koautor sa Sofijom Mandić iz CEPRIS-a, pripremio je analizu [Vladavina prava u poglavlju 28 – Zaštita potrošača i zaštita zdravlja](#).

Približavanje građanima ekonomskih poglavlja u pregovorima o pristupanju EU

Projekat „Osnaživanje kapaciteta organizacija civilnog društva za aktivno učešće u pregovorima o EU kroz odabrane nacionalne konvente za radnu grupu EU (Pripremi se za učešće (engl. Prepare to Participate – P2P))”, zvanično pokrenut u decembru 2018. godine, nakon tromesečnog početnog perioda, počeo je sa punom primenom u martu 2019. CEP, kao vodeći partner, sprovodi ovaj projekat zajedno sa Nacionalnom alijansom za ekonomski razvoj (NALED) i Centrom za savremene politike (CSP).

Cilj projekta je da omogući različitim segmentima civilnog društva da uzmu aktivno učešće u procesu pristupanja EU kako bi se proces u potpunosti otvorio za građane. Pored rastućeg učešća organizacija civilnog društva (OCD) u pregovaračkom procesu, projekat ima za cilj da

ojača njihove kapacitete da zaštite interese građana u okviru njihovih projekata i inicijativa. Stoga će projektne aktivnosti olakšati efikasno uključivanje civilnog društva u pregovore o odabranim poglavljima pravnih tekovina EU kroz radne grupe NKEU i podići svest o važnosti ekonomskih poglavlja za svakodnevni život građana. Unapređivanjem znanja i veština u ovoj oblasti, civilno društvo u Srbiji moći će kontinuirano da štiti i zagovara interese građana kod kreatora politike. Projekat je finansiran od strane Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji.

Tematski, projekat je fokusiran na devet odabranih ekonomskih poglavlja u procesu pregovora o pristupanju EU¹ i ERP, kao najvažniji dokument o ekonomskom upravljanju koji Srbija priprema.

Pored pripreme metodologije i smernica za istraživačke aktivnosti i razvoj različitih proizvoda (koji će biti finalizirani u prvom kvartalu 2020.), projektni tim je pripremio strategiju podizanja svesti OCD o interesima i zabrinutostima civilnog društva u pregovorima o pristupanju EU, zajedno sa svojim prvim dvogodišnjim akcionim planom. Ova strategija podizanja svesti prihvaćena je kao strategija podizanja svesti NKEU za sva ekonomska poglavlja i bila bi sastavni deo ukupne komunikacione strategije NKEU. Tokom 2019. godine organizovano je nekoliko događaja za izgradnju kapaciteta i podizanje svesti – [okrugli sto radne grupe o poglavlju 28 „Zaštita potrošača i zaštita zdravlja“](#), radionica o pregovaračkom procesu o pristupanju EU, seminari o sadržaju različitih poglavlja, [lokalne diskusije](#).

Kako su jedna od ciljnih grupa i krajnji korisnici projekta mediji, u oktobru 2019. godine organizovan je doručak sa novinarima [„Ekonomija u fokusu: Sporazumi o slobodnoj trgovini Srbije“](#). Sa ciljem da razjasni i razbije mit o najvažnijim srpskim trgovinskim partnerima i promoviše [infografike](#) razvijene u okviru projekta, događaj je okupio više od 10 novinara (iz uglednih dnevnih listova, nedeljnika i onlajn portala). Nakon događaja, novinari su pripremili različite članke i izveštaje, doprinoseći vidljivosti projekta i CEP-a.

U decembru 2020. godine, u saradnji sa Ministarstvom finansija, organizovane su službene konsultacije o nacrtu ERP 2020-2022 i odabranim strukturnim reformama. [Događaj](#) je okupio predstavnike Vladine radne grupe za razvoj i praćenje ERP-a i Višesektorske radne grupe NKEU o ERP-u. Predstavnici NKEU-a dali su komentare i sugestije na nacrt ERP-a na samom događaju, zajedno sa pisanim priložima dostavljenim Ministarstvu finansija nakon događaja.

U cilju podrške uključivanju lokalnih OCD-a u pregovore o pristupanju EU (preko radnih grupa NKEU) u odabranim ekonomskim poglavljima i jačanju kapaciteta ovih organizacija, u okviru projekta dodijeljeno je šest [malih grantova](#) organizacijama koje su predstavile najkvalitetnije predloge u okviru konkursa. Svih šest lokalnih inicijativa bave se jednim ili više ekonomskih poglavlja i njihova implementacija će doprineti postizanju ciljeva projekta „Pripremi se da

¹ Slobodno kretanje robe (poglavljje 1); Pravo poslovnog nastanjanja i sloboda pružanja usluga (poglavljje 3); Pravo privrednih društava (poglavljje 6); Politika konkurencije (poglavljje 8); Oporezivanje (poglavljje 16); Ekonomska i monetarna politika (poglavljje 17); Preduzetništvo i industrijska politika (poglavljje 20), Zaštita potrošača i zaštita zdravlja (poglavljje 28) i Carinska unija (poglavljje 29)

učestvuješ". Takođe, sprovođenje ovih inicijativa približiće pregovore o pristupanju EU njihovim zajednicama.

Perspektiva potrošača u izvršnim postupcima opštinskih komunalnih usluga

Tokom 2019. godine CEP je implementirao projekat „Pristup pravdi u izvršnim postupcima – izgradnja modela kroz prizmu zaštite potrošača“, podržan od strane USAID Projekta vladavine prava. Cilj projekta je bio da se ispita trenutno stanje zaštite prava građana u praksama sprovođenja, posebno u pogledu opštinskih komunalnih predmeta. Po prvi put u Srbiji, nepomirljive suprotnosti – javni izvršitelji i predstavnici organizacija potrošača, kao i drugi ključni akteri – okupili su se u nastojanju da izgrade platformu za stalni dijalog i moguću saradnju u cilju podizanja nivoa zaštite potrošača u izvršnim postupcima. Kao prvi istraživački napor posvećen ovoj temi od uvođenja novog sistema izvršenja zasnovanog na ključnoj ulozi javnih izvršitelja, u okviru ovog projekta kreirano je nekoliko proizvoda (studije, brošure, publikacije) i održano nekoliko događaja (info dani i konferencije) kako bi se podigla svest potrošača o njihovim pravima i obavezama. Osim toga, projekat je dao preporuke za okupljanje organizacija potrošača, javnih izvršitelja i opštinskih komunalnih preduzeća kako bi se podigao nivo zaštite potrošača u ovoj oblasti.

Model mehanizma za kontinuirano praćenje pitanja zaštite potrošača u izvršnim predmetima lokalno je isproban 30. oktobra 2019. godine u Leskovcu [potpisivanjem memoranduma o saradnji](#) između Komore javnih tužilaca i Nacionalnog parlamenta CPO iz Leskovca, odnosno pokretanjem kanala za kontinuiranu komunikaciju i saradnju između dvoje potpisnika.

Ovaj period je takođe bio plodonosan i produktivan kada su u pitanju proizvodi CEP-a jer je u okviru programske oblasti „Unutrašnje tržište i konkurentnost“ objavljeno više radova nego u bilo kojoj prethodnoj godini – ukupno je razvijeno i objavljeno 37 proizvoda javne politike (devet sižea, dve studije, dva CEP predstavljnja, šest dijaloga, jedan izveštaj, tri vodiča, 14 infografika i pet blogova)².

Svim proizvodima politike CEP-a objavljenim u okviru druge programske oblasti može se pristupiti na srpskom jeziku na sledećim linkovima: [studije, sižei, izveštaji i druga izdanja](#) i [infografici](#).

² Neki od njih su međusektorski proizvodi, jer povezuju teme CEP-ove druge programske oblasti (Unutrašnje tržište i konkurentnost) sa pitanjima relevantnim za prvu programsku oblast (Dobra vladavina).

Programska oblast 3: Regionalna politika, energetika i životna sredina

Treća programska oblast CEP-a je pomalo stagnirala 2019. i 2020. godine zbog nedostatka donatora koji bi dali prioritet inicijativama tih tenkovima u ovim oblastima i zbog ograničenih programa dostupnih OCD.

U ovom periodu aktivnosti CEP-a u ovoj programskoj oblasti bile su povezane sa [Banatskom platformom](#), gde su stručnjaci CEP-a nastavili da pružaju podršku u cilju jačanja kapaciteta OCD-a u lokalnim zajednicama Banata za učešće u pregovorima o pristupanju EU sa fokusom na pregovaračka poglavlja 11 (Poljoprivreda i ruralni razvoj), 12 (Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika) i 27 (Životna sredina i klimatske promene). U saradnji sa Ekološkim centrom Habitat iz Vršca, koordinatorom Banatske platforme, održane su tri radionice za OCD u različitim opštinama Banata, radionica za medije u Beogradu, dok je snimljena i emitovana i TV emisija o rezultatima Banatske platforme, sa govornicima iz CEP-a.

U okviru programske oblasti „Regionalna politika, energetika i životna sredina“ CEP je 2019. godine objavio dva posta na blogu o [klimatskim promenama](#) i ekonomiji, te o [emisiji staklenih gasova](#).

Svim proizvodima politike CEP-a objavljenim u okviru treće programske oblasti može se pristupiti na engleskom jeziku na narednim linkovima: [studije](#), [sižei](#), [pogledi](#), [predstavljanja](#), [dijalozi](#), [izveštaji i druga izdanja](#) i [infografici](#).

Programska oblast 4: Europe&Us

Od 2019. do 2020. godine CEP se konsolidovao kao priznati sagovornik o poslovima EU na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou. Godine 2019. iskoristili smo priliku koju je stvorio obnovljeni interes EU za proširenje, pružajući doprinos u prevazilaženju ovog ćorsokaka kroz naše publikacije, događaje, medijske nastupe i učešće na međunarodnim događajima. Kroz regionalnu TEN mrežu koju vodi od 2013. godine, CEP je stvorio partnerstva i mogućnosti za saradnju sa vodećim tih tenkovima iz pet država članica EU. Takođe, njegov rad i stručnost u pitanjima EU i Zapadnog Balkana imali su uticaj na evropske prestonice i šire.

Činjenica da je 2020. godina bila najturbulentnija za odnose Srbije i EU, posebno nakon što je predsednik Srbije proglasio da je evropska solidarnost bajka, osvrćući se na pandemiju COVID-19, učinila je utoliko značajnijim posao koji su obavili istraživači iz programske oblasti Europe & Us. Pandemija je takođe omogućila istraživačima CEP-a da prošire obim svojih istraživanja prateći, analizirajući i komentarišući efekte pandemije na putu pristupanja Srbije EU. U međuvremenu, kako je pandemija dodatno zakomplikovala geopolitiku u regionu, uz značajan porast uticaja Kine, istraživači su zadržali fokus na analizi uloge aktera van EU u Srbiji. Proširujući opseg i dubinu istraživanja o relevantnim temama, naši istraživači nastavili su da proizvode sve veći broj publikacija. Iz istog razloga, istraživači su razvili plodnu saradnju sa medijima redovno dajući komentare za dnevne novine i nedeljnike o relevantnim temama i gostujući u

televizijskim emisijama. Stoga je CEP 2020. godine neprestano prepoznavan kao jedan od ključnih sagovornika u Srbiji na teme od značaja za EU, Zapadni Balkan i Srbiju.

Pravovremeno objavljivanje proizvoda o aktuelnim pitanjima

CEP se bavio brojnim relevantnim pitanjima vezanim za Srbiju i njen odnos sa EU. Objavio je studiju o uticaju kineske spoljne politike na proces evropskih integracija Srbije, siže politike koji analizira osećanja građana Srbije prema EU, četiri CEP pogleda koji se fokusiraju na prioritete država članica EU koje predsedavaju Savetom rotirajućeg predsedavanja EU. (Finska, [Rumunija](#), [Nemačka](#) i [Hrvatska](#)), infografike koje objašnjavaju [evoluciju Bregzita](#), kao i [članke na blogovima](#), pisane radi trenutnog reagovanja na relevantna evropska i međunarodna dešavanja. Među njima su komentari na francuski predlog za revidiranu metodologiju pristupanja EU i drugi predlozi za poboljšanje procesa pristupanja EU, na [novi institucionalni ciklus EU](#), kao i na Bregzit. Štaviše, CEP je 2019. godine pokrenuo podkast kanal pod nazivom [Evropski razgovori](#), koji predstavlja kratku formu razgovora sa ciljem razrešavanja teških pitanja o različitim temama vezanim za odnose Srbije sa EU i njenim državama članicama, razgovarajući sa stručnjacima, diplomatama i drugim relevantnim akterima. Ovo je prvi podkast kanal u regionu na ovu temu koji vodi tink tenk. CEP polako dobija sve veću publiku i relevantnost u pokretanju debata o odnosima Srbije i regiona sa EU.

U smislu proširenja, ključna prekretnica 2020. godine bilo je usvajanje revidirane metodologije. Zbog toga je CEP u februaru 2020. godine objavio rad pod naslovom [„Još jedna verodostojna perspektiva EU?“](#) u kojoj je raspakovao novo izdanje Komisije o štapu i šargarepi za Zapadni Balkan. CEP je ponovo otvorio ovo pitanje u avgustu 2020. godine razmotrivši [„Šta prihvatanje nove metodologije pristupanja znači za Srbiju?“](#). Ono što je uobičajeno za publikacije CEP-a na ovu temu je činjenica da se CEP zalagao za iskorišćavanje zamaha takve odluke. Nadalje, podržavajući ovu metodologiju, ovi radovi su ohrabрили ideju koja stoji iza nje – čineći proces pristupanja EU verodostojnijim, predvidljivijim, dinamičnijim i politički vođenim uz pomoć nove metodologije. Osim toga, ova nova metodologija je prepoznata kao povoljnija u odnosu na prethodnu metodologiju koja se smatrala „tehnokratskim“ procesom ispunjavanja određenih tehničkih zahteva i standarda EU.

S obzirom na to da je pandemija COVID-19 dominirala dnevnim redom evropskih donosioca odluka 2020. godine, CEP se dobro prilagodio promenljivom okruženju analizirajući efekte pandemije na putu Srbije ka EU. S tim u vezi, zajedno sa svojim TEN partnerima, CEP je objavio kratku analizu [efekata pandemije na dobru vladavinu, vladavinu prava i civilno društvo na Zapadnom Balkanu](#). Iako je EU u velikoj meri pomagala Srbiji tokom pandemije, njeni naponi su često bili u senci napora Kine, na čiju je stranu Vlada Srbije otvoreno stala 2020. Kako bi bolje informisao javnost o činjeničnom stanju na terenu, CEP se oslanjao na infografike kojim je, na vizuelno privlačan način, predstavio [paket finansijske pomoći EU Zapadnom Balkanu](#) i predstavio [vremenski okvir i detalje o stranoj pomoći Srbiji tokom pandemije](#). Sve u svemu, analiza efekata pandemije postala je nezaobilazna tačka kada su u pitanju gotovo svi proizvodi.

Događaji koji su izazvali raspravu o novom pristupu proširenja EU

U periodu 2019.-2020. CEP je pokazao sposobnost predviđanja „gorućih pitanja“, pokrenuvši nekoliko relevantnih debata. Osim svojih sve popularnijih događaja o rotaciji predsedništva Saveta, CEP je organizovao pet događaja koji su pokrenuli raspravu o promenama neophodnim za postojeći pristup proširenju EU. Prva diskusija održana u junu 2019. godine, bavila se neuspehom politike uslovljavanja EU u cilju unapređenja demokratskih performansi Srbije. Druga diskusija održana u novembru 2019. [osvetlila je francuske predloge za revidirani proces pristupanja](#), raspravljajući o izvodljivosti ovog plana i koracima koji su pred nama. U aprilu 2020. godine, CEP je, kao deo Mreže Think for Europe, u partnerstvu sa Institutom Clingendael, organizovao događaj pod nazivom [„Zagrebački samit: trenutak odluke o proširenju EU?“](#). Cilj ovog događaja bilo je bolje razumevanje trenutnog stanja politike proširenja EU i olakšavanje razmene mišljenja između vodećih stručnjaka i javnosti sa Zapadnog Balkana i iz Holandije.

Zbog sve većeg uticaja spoljnih aktera u Srbiji, CEP je, zajedno sa KAS-om, u decembru 2020. godine organizovao onlajn diskusiju (vebinar) sa ciljem procene tadašnje srpske geopolitičke situacije. Događaj pod naslovom [„Srbija kao stanica? Procena snaga uticaja Rusije, Kine i Turske“](#), okupio je međunarodne stručnjake kako bi razgovarali o tome koliko je jaka politička, ekonomska i društvena poluga Kine, Rusije i Turske u odnosu na Srbiju. Štaviše, na ovom događaju se govorilo o tome da li je i u kojoj meri uticaj ovih zemalja štetan po proces pristupanja Srbije EU. Diskusija je postala još relevantnija, s obzirom na to da geopolitika regiona postaje sve složenija.

U međuvremenu, u okviru projekta „Stvorimo budućnost zajedno: EU i Zapadni Balkan iz perspektive mladih“, CEP je u novembru 2020. godine organizovao dvodnevni događaj o slobodi izražavanja na internetu. Prvi dan događaja uključivao je organizovanje konsultacija za mlade na nacionalnom nivou kako bi se saznala perspektiva mladih o slobodama na internetu i propisima o onlajn sadržajima. Istu vrstu konsultacija održali su i partneri TEN-a u svim zemljama Zapadnog Balkana. Na ovaj način, ideja je bila da se generiše glas mladih, iz perspektive odozdo prema gore, a sve u kontekstu predstojeće Konferencije o budućnosti Evrope. Doprinosi odabranih mladih učesnika u Srbiji dodatno su iskorišćeni [drugog dana događaja – vebinara](#) koji je okupio stručnjake koji su razgovarali o ključnim izazovima slobode na internetu koje uveliko pogoršava pandemija COVID-19.

Partnerstva i zastupanje u glavnim gradovima EU

U okviru TEN mreže, a u okviru dvogodišnjeg projekta „Evropeizacija izvan procesa“, koji finansira Inicijativa otvorenog društva za Evropu (OSIFE), uspostavljena su i ojačana partnerstva sa vodećim istraživačkim centrima u pet država članica EU: Clingendael u Holandiji, Finski institut za međunarodne odnose (FIIA), Institut Aspen Nemačka, Instituto Affari Internazionali u Italiji i Institut Montaigne u Francuskoj. Povećano zalaganje CEP-a prema evropskim

prestonicama proširilo je njen uticaj na proširenje EU izvan „balona“ u Briselu. CEP je uspešno vodio i učestvovao u misijama zagovaranja politike u Helsinkiju, Hagu, Parizu i Berlinu, gde su se naši predstavnici sastali i razgovarali o mogućim poboljšanjima procesa proširenja sa relevantnim zvaničnicima iz vladinih institucija koji se bave poslovima EU i proširenjem. Ipak, treba napomenuti da su, iako je CEP planirao opsežno zalaganje u 2020. godini, ovi napori bili ograničeni činjenicom da je pandemija COVID-19 nastupila marta 2020. Ipak, CEP je zajedno sa partnerima iz TEN-a uspeo da održi tri događaja zastupanja – jedan u Briselu, a dva online sa relevantnim akterima iz Danske i Holandije.

Neposredno pre početka pandemije, CEP je zajedno sa TEN-om organizovao misiju utvrđivanja činjenica u okviru projekta OSIFE u Kopenhagenu. To je omogućilo timu da izgradi svoju mrežu tink tenkova i akademskih partnera u ovoj relevantnoj, ali često skeptičnoj zemlji prema proširenju. Tokom iste posete, TEN je uspeo da dođe do danske publike, objavljujući rad u martu 2020. godine koji se zalaže za priznavanje prednosti integracije ostatka Balkana u EU u lokalnom [Magasinet Evropa](#).

U okviru zagovaračkih misija, CEP je u aprilu 2020. organizovao događaj iza zatvorenih vrata sa Clingendael-om, na kojem je prisustvovala odabrana stručna zajednica, koju čine uglavnom holandski akteri (iz parlamenta i MSP-a) i stručnjaci za Zapadni Balkan iz EU. Događaj se odnosio na očekivanja od predstojećeg samita EU-ZB (samit u Zagrebu) i stanje u odnosima EU-ZB. Vebinar je obrađivao istu temu pod nazivom „[Zagrebački samit: trenutak odluke za proširenje EU?](#)“. Zagovaranje usmereno prema Holandiji dalje je nastavljeno epizodom podkasta sa holandskim ambasadorom u Srbiji i Crnoj Goroi, N.J.E. [Gilles Beschoor Plug](#).

U međuvremenu, u junu 2020. godine, CEP i drugi članovi TEN-a učestvovali su u diskusiji iza zatvorenih vrata koju je organizovao nemački Institut Aspen, sa ciljem da se razgovara o dugoročnim posledicama pandemije COVID-19 na Zapadni Balkan. TEN je tom prilikom predstavio radni dokument sa preporukama, koji je kasnije pretvoren u kratki pregled TEN politike. Osim članova TEN-a, stručnu publiku činili su kreatori politika i donosioci odluka iz Nemačke i drugih država članica EU, kao i stručna zajednica iz regiona i Evrope. Ovaj sastanak je omogućio TEN-u da se pozicionira kao relevantan sagovornik iz regiona.

Konačno, zalaganje je takođe bilo usmereno ka Evropskom parlamentu. Naime, sastanak iza zatvorenih vrata u Evropskom parlamentu održan je u februaru 2020. godine u Briselu, a prisustvovala su mu četiri člana Evropskog parlamenta (Tanja Fajon i Tonino Picula iz S&D grupe; kao i Irena Joveva i Klemen Goselj iz političke grupacije Obnovimo Evropu) i oko 40 službenika Sekretarijata EP, političkih savetnika i pomoćnika poslanika u EP. Šest predstavnika TEN-a iskazalo je zabrinutost u vezi sa postojećim okvirom proširenja EU i načinom na koji se on može poboljšati. Nalazi i poruke uglavnom su zasnovani na dva kratka pregleda politike koje je TEN objavio u okviru ovog projekta – [Obuzdavanje pristrasnosti izvršne politike u politici proširenja EU za jaču demokratiju na Zapadnom Balkanu](#) i [Efikasno merilo za konkretnu reformu vladavine prava na Zapadnom Balkanu](#). Predstavnici TEN-a takođe su imali priliku da komentarišu komunikaciju Komisije o revidiranom procesu pristupanja EU.

Osim toga, odnosi i saradnja uspostavljeni sa istraživačkim centrima u Briselu (Evropski centar za politiku (European Policy Centre) – EPC, Centar za studije evropskih politika (Centre for European Policy Studies) – CEPS, Bruegel) negovani su i produbljeni.

Proširenje obima istraživanja

Studije politike iz 2019. o uticaju Kine na proces evropskih integracija Srbije označile su proširenje istraživačkog fokusa CEP-a na međunarodne aspekte nastojanja Srbije da postane članica EU. Tema je proširena 2020. godine, kada je analiziran efekat uticaja drugih globalnih i regionalnih sila na politiku Srbije prema EU, kroz projekat koji je podržala Fondacija Konrad Adenauer u Beogradu. Prateći rad na proučavanju politike, istraživači su se takođe bavili ovom temom proizvodeći sižee, infografike, podcast-e i blogove. Adekvatan primer je siže pod naslovom „[Šta smo naučili iz krize COVID-19 u pogledu kinesko-srpskih odnosa?](#)“, objavljen u aprilu 2020.

Tokom 2019. i 2020. godine istraživački rad u okviru programske oblasti Europe&Ss doneo je 79 publikacija: dve studije politike, četiri sižea politike (dva nacrti), četiri pogleda, jedan dijalog, dva CEP predstavljanja, 10 infografika, zajedno sa 39 blogova, 14 epizoda podkasta i tri analitička teksta napisana kao deo mreže Think for Europe Network (TEN).

Svim proizvodima politike CEP-a objavljenim u okviru treće programske oblasti može se pristupiti na srpskom jeziku na narednim linkovima: [studije](#), [sižei](#), [pogledi](#), [predstavljanja](#), [dijalozi](#), [izveštaji i druga izdanja](#) i [infografici](#).

Međusektorski projekti i programi

U 2019. godini nastavili smo da radimo na implementaciji Programa dobre vladavine (GGF) za Srbiju, zajedno sa PwC Srbija i u bliskoj saradnji sa Ambasadorom Velike Britanije u Srbiji. GGF je inicijativa vlade Velike Britanije osmišljena da pruži pomoć u reformi Jermeniji, Bosni i Hercegovini, Gruziji, Moldaviji, Severnoj Makedoniji, Srbiji i Ukrajini.

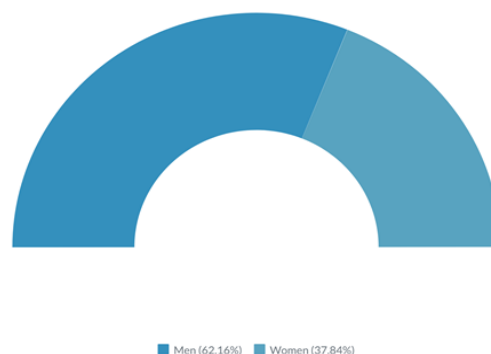
U okviru GGF-a u 2019. godini, CEP je implementirao i/ili učestvovao u isporuci četiri projekta čiji je cilj jačanje kapaciteta Nacionalne akademije za javnu upravu (NAPA), Upravnog suda, Državnih revizorskih institucija (DRI) i Katastra.

Međusektorske teme

Urođnjavanje javnih politika

CEP nastavlja da integriše **rodnu perspektivu** u pripremu, dizajn, realizaciju, praćenje i evaluaciju svih svojih programskih oblasti, proizvoda, pojedinačnih projekata, aktivnosti i događaja u cilju borbe protiv diskriminacije i promovisanja ravnopravnosti u širem smislu među ženama i muškarcima.

CEP takođe vodi računa da postoji rodna ravnoteža u svim aktivnostima. Od 148 ključnih govornika koji su učestvovali u događajima koje je organizovao CEP, 92 su bili muškarci, a 56 žene.

CEP i mediji

U 2019. i 2020. godini CEP je značajno ojačao svoje prisustvo u medijima i nastavio da se zalaže za svoje aktivnosti prema kreatorima politike i građanima uprkos teškim uslovima u oblasti medijskih sloboda i pitanjima pandemije COVID-19 koji su dodatno opteretili ovo područje. CEP je 2019. godine postao referentna tačka na koju se mediji obraćaju kada su im potrebni tačni komentari na sve goruće teme – Brexit, proces pristupanja EU, vladavinu prava, zaštitu potrošača, životnu sredinu, dok je CEP 2020. nastavio da neguje saradnju za odabrani krug medija i postao siguran u svoju odluku da ne saraduje sa tabloidima, medijima koji šire lažne vesti, uključujući medije koje podržava vlada (prorežimski mediji). Zbog usredsređenosti medija na teme vezane za pandemiju, ovo je bila najčešća tema o kojoj je CEP govorio 2020. godine, posebno kada su u pitanju [ekonomske mere u sprečavanju posledica pandemije](#). Takođe, CEP je aktivno govorio o izborima u Srbiji, izveštaju Evropske komisije i izveštajima nezavisnih tela o stanju vladavine prava u Srbiji.

Broj medijskih nastupa (preko 100 u 2019. i 2020.) nadmašio je sva očekivanja. Naši stručnjaci redovno su se pojavljivali na nacionalnim TV stanicama RTS i N1, kao i na regionalnoj Al Jazeera TV stanici i davali komentare za medije poput BBC-a na srpskom, B92, Blica, Politike, Danas-a i portala European Western Balkans. Uspostavljene su dobre veze sa jednim od najčitanijih i najuticajnijih nedeljnika u Srbiji – Vreme, koje je objavilo nekoliko članaka koje su pripremili stručnjaci CEP-a.

Među najznačajnijim medijskim nastupima u 2019. i 2020. godini treba izdvojiti onaj Milene Lazarević na N1 na temu objavljivanja [izveštaja Evropske komisije o napretku Srbije](#), kao i intervju gospođe Lazarević za *Karakter*, [Čemu se Srbija može nadati 2020. na putu ka EU](#). Lazarević je takođe bila aktivna u izlaganju na temu rezultata istraživanja CEP-a o korišćenju javnih usluga tokom pandemije, koje je prenosilo više medija, uključujući portal [Dijalog.net](#). Strahinja Subotić imao je zapažen nastup na [N1](#). Nadalje, državna Radio televizija Srbije (RTS),

više puta je prenosila izjave CEP-a i apelovala na nas, između ostalog, na komentar na temu [Šta donosi novi Zakon o sprečavanju korupcije](#). RTS je prenosio i CEP sa događaja [Ulaganje u životnu sredinu košta, ali još više košta ako ništa ne učinimo](#) i sa događaja u vezi promene predsedavanja [Savetom EU](#). Odnos Srbije i Kine takođe je bio jedna od tema na koje je CEP često davao primedbe, o čemu je izvestio i [javni servis](#).

Pored nacionalnih medija, CEP je emitovan i na evropskom nivou – prvenstveno preko briselskog *Euractiv*-a, koji je objavio nekoliko članaka i blogova CEP-a i citirao stručnjake CEP-a. Takođe, CEP je dao izjavu za evropski portal Emerging Europe, za članak [Koronavirus odlaže izbore širom Evrope u razvoju. Osim u Poljskoj](#). CEP je citiran u prestižnom Financial Times-u, u nekoliko navrata: gospodin Majstorović, predsednik Upravnog odbora CEP-a, citiran je u članku o [Vučićevoj nacionalističkoj stranci koja je izborila ubedljivu pobjedu na srpskim izborima](#), kao i pismo predsedniku Macron-u koje su napisale Milena Lazarević i Corina Stratulat. Štaviše, CEP je citiran na makedonskom portalu [MIA](#) i na portalu [Democracy Digest](#).

CEP je nastavio praksu organizovanja marende sa novinarima, sa glavnim ciljem informisanja medija o temama koje analizira, kao i poboljšanja kvaliteta medijskog izveštavanja u oblastima u kojima deluje.

CEP je 2019. pokrenuo svoj podcast pod nazivom Evropski razgovori. Proteklih godina snimljeno je 14 [epizoda](#) podcast-a, a oni su privukli oko 2000 slušalaca. 2020. godine emitovano je 17 epizoda Evropskih razgovora, sa više od 8000 slušanja. Razvili smo novu kategoriju podcast-a CEP-a 2020. godine – WeBER Podcast, koji se fokusirao na razgovore o reformi javne uprave sa stručnjacima sa Zapadnog Balkana.

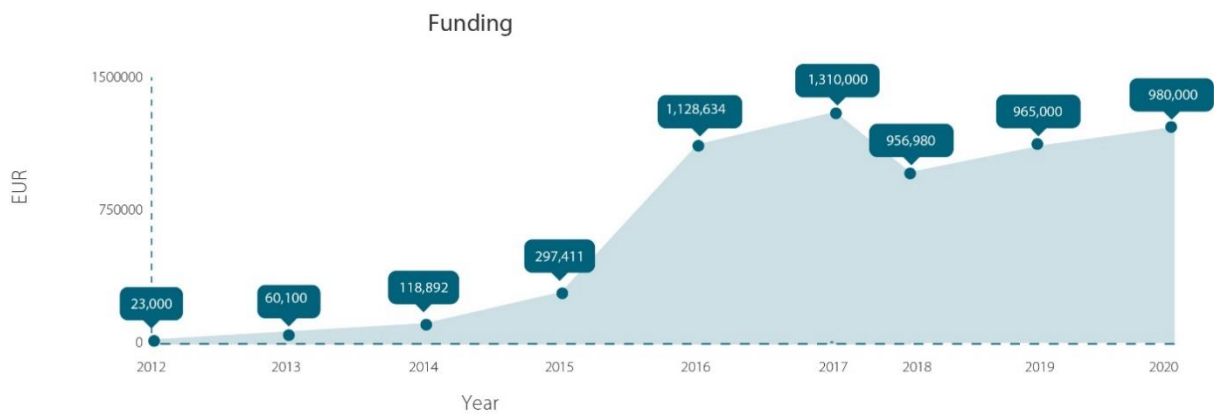
Svaki događaj CEP-a praćen je medijima, dok je više od 200 ljudi prisustvovalo događajima CEP-a 2019. Većina događaja u 2020. godini bila je organizovana online što je značajno povećalo broj poseta događajima CEP-a, gde je prosečan broj posetilaca bio 70 i 80 ljudi po panelu. Takođe, online događaji nisu smanjili prisustvo CEP-a u medijima-svaku online raspravu pratili su mediji i emitovali na medijskim portalima, a često i na televiziji kao deo informativnog programa. CEP je u decembru počeo sa održavanjem hibridnih događaja, od kojih je prvi [„Ekonomski izazovi Srbije u procesu evropskih integracija“](#).

CEP je nastavio da održava snažno prisustvo na društvenim mrežama, što je jedan od načina na koji CEP najviše komunicira sa svojom publikom. Društveni mediji postali su još važniji kanal za komunikaciju s izbijanjem pandemije COVID-19. Od maja 2019. CEP je otvorio profil na Instagramu, a do kraja 2020. godine prikupio je preko 1.200 pratilaca. Na Twitter-u je CEP premašio 3.000 pratilaca, dok je na Facebook-u taj broj bio veći od 11.000 na kraju 2020. Video snimci CEP-a, posebno oni sa panel diskusija koji su emitovani putem društvenih mreža, pregledani su više od 10.000 puta.

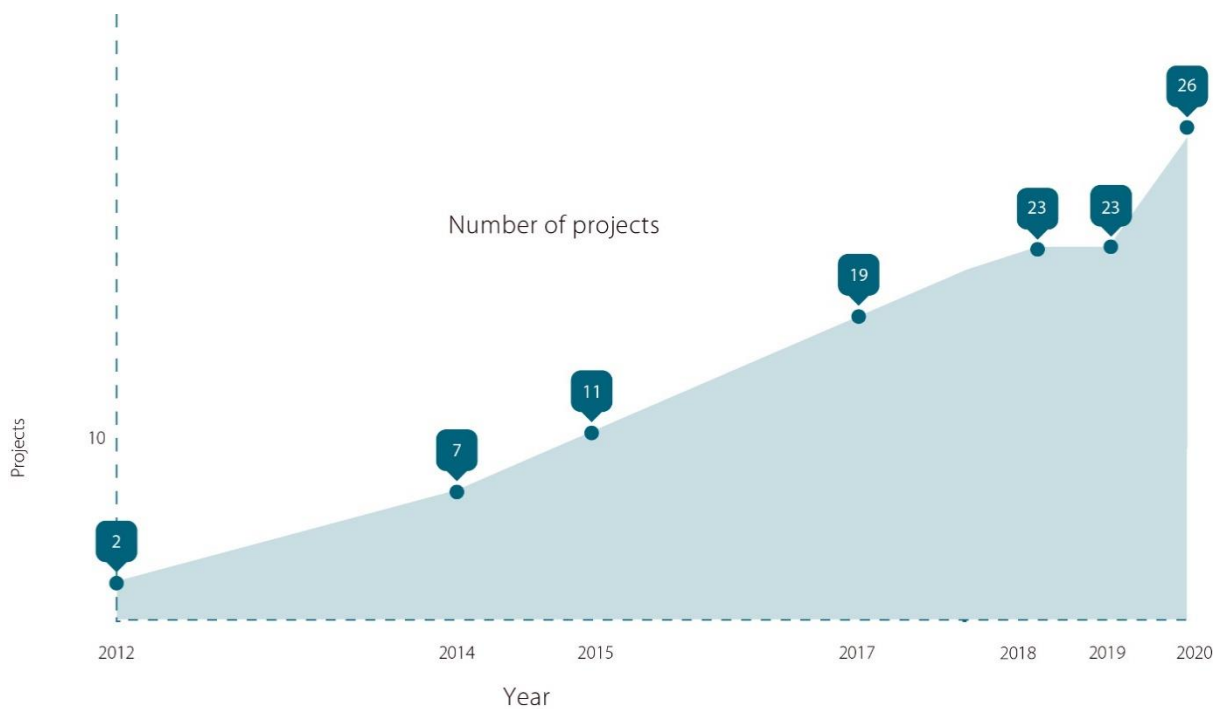

III FINANSIJSKI PODACI I IZVORI FINANSIRANJA

- Godišnji budžet CEP-a u periodu 2019.-2020. povećan je u odnosu na 2018. godinu i iznosio je 965.000 EUR u 2019. i 980.000 EUR u 2020. godini.

- U 2019. godini CEP je realizovao 23 projekta, isto kao i prethodne godine, a 2020. godine 36 projekata. Izvori finansiranja CEP-a u 2019. i 2020. godini bili su sledeći:

- ✓ Evropska Unija
- ✓ Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)

- ✓ Vlada Velike Britanije preko Fonda za dobro upravljanje (GGF)
- ✓ Ambasada Kraljevine Holandije
- ✓ Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), kroz SIGMA program (Podrška poboljšanju upravljanja i menadžmenta), zajedničku inicijativu sa EU
- ✓ Inicijativa otvorenog društva za Evropu (OSIFE)
- ✓ Partnerstvo za otvorenu upravu (OGP)
- ✓ Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP)
- ✓ Konrad-Adenauer-Stiftung
- ✓ Svetska banka
- ✓ Savet za regionalnu saradnju (RCC)
- ✓ British Council

CEP je u 2019. godini sproveo jedan projekat finansiran iz budžeta Republike Srbije. Ovaj projekat iznosio je manje od 0,5% budžeta CEP-a i može se svrstati u razna sredstva. 2020. nije bilo finansiranja od strane Vlade Srbije ili od domaćeg privatnog sektora.